ހުޅުވާލެވިފައިވާ މަސްވެރިކަން

މެނޭޖުކުރަނީ ކީއްވެ؟ އަދި މެނޭޖުކުރަނީ ކިހިނެއް؟

ޑރ: ހުސައިން ރަޝީދު ހަސަން

ގައުމުތަކުން ތިބެގެންވާ ކަނޑުތަކާއި ފަޅުތަކުގައިވާ މަސްމަހާމުރިގެ މުއްސަނދިކަމަކީ، އެގައުމުގެ އެންމެންގެ އެންމެބޮޑު މުދަލެއްކަމުގައި އެންމެންގެ ކަމުގެ އޭގައި ޝާމިލުވާ އެއްޗެކެވެ.

އާންމުގޮތެއްގައި، މަސްވެރިކަމުގައި އެކަމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު ބައިވެރިވުމަށް އޮތީ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ހުޅުވާލެވިގެންވާ ކަމަކަށެވެ. އަދި މިގޮތަށް އިޖުތިމާއީ ބައެއް މަސްވެރިކަމުގައި އެކަމުގައި ބައިވެރިވުމަށް އެއްވެސް ޙައްޤެއް ނުވަތަ ކޯޓާއެއް، މަހުގެ މުއްސަނދިކަމުގެ ހެޔޮ ބޭނުންކުރުމުގެ ކަރުގައިވާ އާއްމު ޙައްޤުތަކުގެން (ނުވަތަ ޙައްޤުތަކުން މަސްވެރިން ކަނޑާ ސަރަހައްދުތަކުން) ދޫކޮށް ނުދެއްކޭ ކަންކަމެވެ. މިގޮތުން މަސްވެރިކަމުގެ ހުރި ހުޅުވާލެވިފައިވާ (ނުވަތަ އޯޕަން އެކްސެސް) މަސްވެރިކަމަށް ކިޔައެވެ.

ހުޅުވާލެވިފައިވާ މަސްވެރިކަމުގެ އާޚިރު ނަތީޖާއަކީ، ބޭނުން ކުރާ މަހުގެ މުއްސަނދިކަމުން ހައްދަވަރަށްވުރެ ގިނައިން ބޭނުން ކުރެވުމެވެ. ނުވަތަ އާވަރު އެކްސްޕްލޮއިޓްކުރެވެއެވެ. މިގޮތުގައި ހައްދަވަރަށްވުރެ ގިނައިން ބޭނުން ކުރެވޭތީ ބޭނުންވާ މަސްބާނާ ނުވަތަ ހިފާ މިންވަރު އެންމެ ފަހުން ހައްދަވަރަށްވުރެ އިތުރުވެގެންވެއެވެ. މިގޮތުން، ބޭނުން ކުރާމިންވަރު މުއްސަނދިކަމުން ދޫކޮށްދޭ ހައްދަވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ބޭނުންކުރުމަކީ ދިގުދެމިގެންދާނެކަމެވެ. އެހީ، ބައިލޮޖިކަލް ގޮތުންނާއި އިކޮނޮމިކް ގޮތުންނެވެ.

މަސްވެރިކަން، ބައިލޮޖިކަލް ގޮތުން ހައްދުވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ބޭނުންކުރުމަކީ ހުޅުވާލެވިފައިވާ ކަމަކަށް ބަލާފައި، ދުވަހުންދުވަހަށް މިގޮތުގައި އެންމެ ގިނައިން ހިފޭނީ މިންވަރަށް [މެކްސިމަމް ސަސްޓެއިނަބަލް ޔީލްޑް ނުވަތަ އެމް.އެސް.ވައި (MSY)] އަށްވުރެ ގިނައިން މަސްބޭނުމުން ނުވަތަ ނަގާފުދުންނެވެ. މިއަދު، "ބައިލޮޖިކަލް އޯވަރ ފިޝިންގ" އަށްކިޔައެވެ. އެމް. އެސް. ވައި މިނަމަކީ ބަލައިލުމުންނެވެ.

ދުވަހުން ދުވަހަށް ގިނައިން ހިފާ މަސް ދިގުމުއްދަތަށް މިންވަރުން މަސް ބޭނުމުން ނުވަތަ ހިފުމުން ބޭނުންވާ މަސްވެރިކަމުގެ ހުރި (އިކޮނޮމިކް އޯވަރފިޝިންގ) އަކީ އީ.އެމް.އެސް. ވައި (Emsy) އަށްކިޔައެވެ. މަސްވެރިކަމުގެ ހުރި، މަސްވެރިކަމުގައި ބައިވެރިވާ އަދަދުތަކުގެ އަދަދުން، މަސްވެރިކަން ކުރުމަށް ދަތިވުމުގެ އަދަދުން ނުވަތަ

ބޭނުންކުރާ ދޯނީގެ ނުވަތަ އަޅާ ދޭރު ކޮޅުގެ އަދަދުން ހިސާބުކުރެއެވެ. ނަމަވެސް މިފަދަ ހުރިހާ މިނުންތަކެއްވެސް ހަމަޖެހުނަސް މަސްވެރިކަން ކުރުމަށްޓަކާ އެކިއެކި ގޮތުން ކުރެވޭ ހަރަދެވެ. ނަމަވެސް އިންވެސްޓްމަންޓެވެ. މަހުގެ މުއްސަދިކަން އިގްތިސާދީގޮތުން އެންމެ ހެޔޮމިންވަރަކުން ބޮޑަށް ބޭނުން ކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ބެލެވެނީ، އެމަސްވެރިކަމަކުން އިގްތިސާދީ ގޮތުން އެންމެ ބޮޑު މާލީ ފައިދާ ލިބޭނެ މިންވަރަށް ވުރެ މަސްވެރިކަމަށް ކުރެވޭ ހޭދަ އިތުރުވެފައިވާ ހަމައެވެ. އިގްތިސާދީ ގޮތުން އެންމެ ބޮޑު ފައިދާ ލިބޭނެ މިންވަރަށް މެކްސިމަމް އިކޮނޮމިކް ޔީލްޑް ނުވަތަ އެމް.އީ. ވައި (MEY) އޭކިޔައެވެ. އެމް.އީ.ވައި މިނަނީ ފައިސާއިންނެވެ. އަދި އެމް.އީ.ވައި ހާސިލްކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަސްވެރިކަމުގެ ހޭދައިގެ މިންވަރަކީ އީ.އެމް.އީ.ވައި (Emey) އޭކިޔައެވެ.

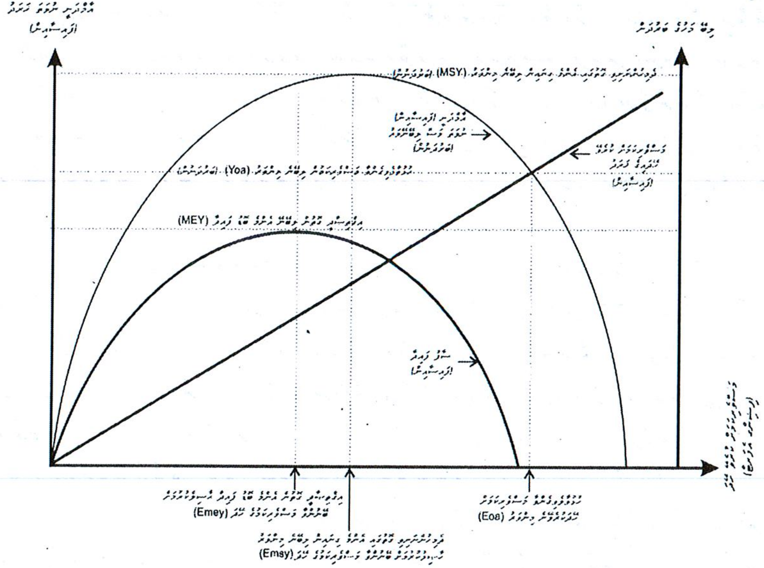

މުއްސަދިކަން މަހުގެ މަސްވެރިކަމުގައި، [illegible] [illegible] އިތުރުން [illegible] [illegible] [illegible]؟ އަދި މިކަން [illegible] [illegible]؟ މަސްވެރިކަމުގެ [illegible]، އިގްތިސާދީ ގޮތުން އެންމެ ބޮޑު ފައިދާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް މަސްވެރިކަމަކަށް [illegible] (ހޭދަ މަސްވެރިކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible]، މަސްވެރިކަމުގެ [illegible] [illegible] (ސަބްސިޑީ) [illegible]

ކުޑަވަމުންނެވެ. ދިޔަ އާދައިގެ ނިސްބަތުން ކުޑަވަމުން ދިރާސާކުރެވިފައިވާ، ކަންވީ
އުފެދިފައިވާކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމުގައި، މަރުހަލާ ފަހަރުމަހަށްވާ ބަލައިގެން ކޮންމެހެން
ގާތުގައި ދިޔަ ފޮނުވާ އާދަދަރީ ސަފުހާ ފަހުރު އިތުރު ކުރުމަށްދާދޭހެ. އެކަށީގެން ދާތީވެސް،
ވަރުގެ މަސްވެރިކަން ހިމާޔަތްކުރާ އެކަން ބިނާކުރުމުގެ ހަގީގަތް ދިޔަ ޖޯޑު ފަހަރު
އިތުރުކުރުމަށްޓަކާ ގާނޫނު ގަވާއިދުތައް މަސައްކަތްކުރާ ކުރެވުނެވެ. ބިދޭ ގޮތުގައި
މަސްވެރިކަން ކުރާ ދަރުދަރުގެ އަދަދު ބިޔާ ކުރުމަށް، ބަނދަރު ކުރާ އުފެދިގެން އުޅުނު
ބޭރު، ފަހަރު ތަފާތު އުފެދިގެން އިސްލާހުކުރާ ޚިޔާލުތަކެއް، މަސްބާނައިގެން ނަގައި ހިފާ
އަދި ގޮތްގޮތަށް ނަގައި ހިސާބުގެ ދާއިރާ (ފިޝަރީޒް ގޯއްތި) ރަނގަޅުކުރާ ކަނޑުގައި
ހިފުނުއެވެ. ބިޔަގޮތަށް، ބިސާރަކަން، މަސްވެރިކަމުގައި ބަޑިބިލާ އުފެދިގެން އުފެއްދުމުގެ
ބިނާކުރި ގޮތަކީ މަސްވެރިކަމުގެ ފަރުބަދަ ބިނާކުރި ދަރުދަރު ގޮތްތަކެއް
އިތުރުކުރުމަށް ގޮސް، މަސްވެރިކަމުން ހިފައިގެންދާ ކުރިއަރާ، އިންތިޒާމުކުރަމުން
ގެނދިޔަ ބަޔަކު ބައްލަވާ، މަސްވެރިކަމުގައި ބަރުވެފައި އިތުރުވެގެންދިއުމަކީ.

މަސްވެރިކަމުގައި ހުރިގޮތުގެ މަސްވެރިކަމުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރާ އެކަމަށް
ދިޔަ ގޮތަށް ނަގަމުން ގޮތްގޮތަށް ދައްކަމުގެ، އިތުރު އުފެއްދުންތަކަށް ބަދަލުވުމާއެކު
އަރާ މަސްވެރިކަމުގެ ގޮތާއި ގޮތުން ބަރުވާ ބާވަތްތަކުން މަސްވެރިކަމާއި ގުޅިގެން
އިތުރުވެއްޖެއެވެ. ހަމަ ބަލާކަން، ހަމަ ސިފައެއްގައި މަސްވެރިކަން ބާރުގަދަވެގެން
ކުރާ އިތުރު ސަބަބުތަކަށް ބަލައި ހުރި، އިސްތިސްނާގެ ބަދަލުން އެނގެ ހަމަގޮތުން ބަލައި
އީ. އެމް. އީ. ވައި (Emey) އަށް ވާތީ އިތުރުވެގެންދާނަމަ އެއީ "އާމަރުކާޒީ ބަޔަކީ"
މަސްވެރިކަމުގެ ހިއްސާއެވެ.

މަސްވެރިކަމުގެ ކުރާ ހަމަ އިސްތިސްނާ ބަދަލުން އެންމެ ގޮތުގެ ކުރިއަރަމުންދާ
(އީ.އެމް.އީ.ވައި) އަށްވުރެ އިތުރުވެއްޖެނަމަ މަސްވެރިކަމުން ދިޔަ ޖޯޑު ގޮތުގެ އާއި
މަސްވެރިކަމުން ގޮތުގެ ފަހުރު ދަރުދަރު ދަރުވަރުވުން ހިފަހައްޓަމުންނެވެ. ދެވަނަ ކަމަކަށް ބަލައި
އެންމެ ބިނާކުރުން މަސްދިޔަބަން ބިނާކުރުމުގެ (އީ.އެމް.އެސް.ވައި) ބައި މަސްވެރިކަން ހިފެހެއްޓުން
ދިޔަ ޖޯޑު އާދަދަރީ އަދި ދިޔަ ވަރުގެ ބަރުދަރުން، އިސްތިސްނާ ބަދަލުން އެންމެ ބަޑު ގޮތުގެ
ދިޔަ ބިނާކުރި (އީ.އެމް.އީ.ވައި) ބައި މަސްވެރިކަމުން ހިފައިދިޔަ ދިޔަ އާދަދަރީ އާއި ދިޔަ
ވަރުގެ ބަރުދަރުން ބިނާކުރުމުގެ އިތުރުވެދާނެއެވެ، މަސްވެރިކަމުން ބައްލަވަން ދިޔަ އިސްތިސްނާ
ގޮތުގެ އެންމެ ބަޑުވަރު މަސްވެރިކަމުގެ ހިމާޔަތް ކުރާ އީ.އެމް.އީ.ވައި ފުރިހަމަކޮށްގެން
އަބަދުވެސް ބަލައިގެން މަސްވެރިކަން ހިފެހެއްޓެވެ.
ވަރުގެ ބަރުދަރުން ބަނދަރުކުރާ ބިނާކުރި، ދެވަނަ ކަމަކަށް ބަލައި

އެންމެ ގިނައިން ދިރާސާ މިންވަރު (އެލް.އެސް.ވައި) އަންގުރު އިމްތިހާނުވަޔަ،
ވަސްވަހާމިލީގެ ހަޖާނާ (ޖިޝް ޝޮބޯޓުސް) އަނާ ގެއްލުން ދިޔަ، އެމުއްސަނދިކަން
ޕާއަބަދަން ނުލިވު ތަނާވުވަން ("އަކްސްޕިރިމެންޓު" ވުވަން) ވަހުގެރިކާނދު ކަވެކަވ.
ގައުވަން ދިބިގެންވާ ގޮދުރަލީ މުއްސަނދިކަމުގެ މިޔަމު އެއްވަސިދުގަޔަ ވަހުގެ
މުއްސަނދިކަން ކަވަންވާއިރު، އަންނަނިވި ޗިދުގަކަން ވަހުގެ މުއްސަނދި ހަޖާނާގައް
ޖުދުކަން ދިނުވަންބަކާ، ވަހުގެ މުއްސަނދިކަވަން ނުރައްކާ ނުވާނުގެކަން ވަސްވާސްތަކުން
ކުރުވަޔަ ވަރަން މިހެންވު ކަވެކަވ.

އިސްވެ ބަޔާން ކުރެވުނު ދަރައިން، ހުވާޚިޔާލުދައިވާ ވަސްވާސްތަކުގެ
އާޒުރުގައިވާނި އިސްލިސާދި ގޮތުންނާއި ބައިޚޫލީކަށް ގޮތުން ހެއްމިންވަރަން ވުރު
އިތުރަން ބާނުންކުރުވާ (އޮވަރ އެކްސްޕޮޒަރއިބަޖު) ސިނާއަތްކަނުވ. އަދި ބާނުންވާ
ވަރަންވުރު އިތުރަން އިސްވެސްބާ ކުރުވިދައިވާ (އޮވަރ ކަޕިބަދައިޖު)
ވަސައްކަތް ކަނުވުސްވެއިވ. އެހެންކަމުން، ހުވާޚިޔާލުދައިވާ ވަސްވާސްތަކުގެ ހިންގުވަޔަ
ނުވަތަ އެދުދަވަސްވާސްތަކުގެ ވާނާޖ ނުކުރުވަޔަ، ވަހުގެ މުއްސަނދިކަން
ބާނުންކުރުވުގަނާއި، ގައުވަން ދިބިގެންވާ ވާދި ގިނަވަސްކަމުގެ ވަދު ވަސީލަތްގެއް
ބާނުންކުރުވުގައި ކުރުވު ބާޖެއިސްދާކަނުވުން ދުދިގެކަނުގެވިދާ. ހުވާޚިޔާލުގެންވާ
ވަސްވާސްތަކުން، ދުވިދާއިވާ ވަދުދުވެއްގެ ދަނުޝް، ވަދުގެސްދުގެކަށް
ބަސިތުކުރަވަނުޖަގައި ވަސީލަތުގެ ބާދަދި ގޮތުމަނުގެ ވާނާޖ ކުރުވަން އިސްވެސްޖެހި،
ވަހުގެ މުއްސަނދިކަވެ ބަޖާނާގައް ދުވަހާއްޖެހި ގޮނަގައި ބާދާއްޖެއިނާ، ގައުވަން
ދިބިގެންވާ ވާދި ގިނަވަސްކަން ވަސްވާސްކަވެގައި އިސްވެސްދުވެގެން
ދިޔަނުދިކުވަނުޖެކައް.

ވަސްވާސްތަކުން އާނުވެގެއްގައި ވާނާޖ ކުރުވިއް، ވަހުގެ މުއްސަނދިދިކަން
އަދި ވަސްވާސްކަވަނުޖެކައި އެކިސްވަސްވާގެއި ގަދުކުރުވާ ވާދި މުއްސަނދިދިކަން
އެވުޖެގަވުއަދިކަން އެންމެ އެކަށޭނަ އެންމެ ގާތް ގޮތެއްގައި ބާނުން ކުރުވަނުވ. ނަވަވަސް
ކުނުވު ގައުވަޔަވަސް، އެގައުވުގެ ބާނުންގެކާއި، އެގައުވަކަން ދިބިގެންވާ ވާއްދި އަދި
ޤަދާގެދި ސިއްޙަތުކާއި މުއްސަނދިކަވުގެގެން ގަދާގެ ގައުވައްކަވުން، އެއްގައުވަކަން
އެންމެ ގާތްގޮތް އެދި އަނާއް ގައުވަކަން އެންމެ ގާތް ގޮތްކަވަން ނުވުވަޔަ އެކިދިގެންވާ
ކަވެކަވ.

ގިނަގައުވުގެކައި، އަދި ގިނައަދަދުއްގެ ވަސްވާސްކަވުގައި،
ދުވިޒުނަނަނު ގޮތުގައި އެންމެގިނައިން ވަސްދިރާސާ ވިންވަރު (އެލް.އެސް.ވައި)
ބާސިދުކުރުވަން ބާނުންވާ ވަސްވާސްކަވުގެ ޒާދަ (އި.އެލް.އެސް.ވައި) އަންގުރު

މަސްވެރިކަމުގެ ހާލަތު އިތުރުކުރުމަށް ނުދިނުމާއި މަސްވެރިކަމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކެވެ. މިސިޔާސަތުގެ މަގްސަދަކީ ބައިލޯޖިކަލް ގޮތުން މަހުގެ މުއްސަނދިކަން އޮވަރ އެކްސްޕްލޮއިޓް ވިޔަނުދީ، މަހުގެ ސްޓޮކްތަކުން ދިގުމުއްދަތުގައި ގޮތުގައި އެންމެ ގިނައިން ބޭނުން ނުވަތަ ނުގެން މިންވަރު ހާސިލް ކުރުމެވެ. އެމް. އެސް. ވައި ކަނޑައެޅިގެން ބޭނުންވާ މައުލޫމާތުގެ ބިނާކޮށް ހުރިހާ އެކަމުގެ ބޭނުމުގައި ފަރުމާކުރުން އުނިވަރު ކަނޑައެޅިގެންނެވެ. ނަތީޖާއެއްގެގޮތުން، މަހުގެ މުއްސަނދިކަން ބޮޑުކުރުމުން ނިޔަލަށް ބައިލޯޖިކަލް ގޮތުން ހުރިހާ ސްޓޮކްތަކެއް ނުވަތަ ދުވަހުންނަން (އޮވަރ އެކްސްޕްލޮއިޓް ކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ސްޓޮކްތަކުން) ކަނޑައަޅާފަ ބޮޑުން އެނގޭނީއެވެ.

ބައެއް ގައުމުތަކުގައި ނުވަތަ ބައެއް މަސްވެރިކަމުގައި މަސްވެރިކަން ހިންގުމުގެ އަސާސީ މަގްސަދަކީ، މަސްވެރިކަމުން ގައުމަށް ލިބެންއޮތް އެންމެބޮޑު އިގްތިސާދީ ފައިދާ ހާސިލްކުރުމެވެ. މިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި މަސްވެރިކަމަށް ކުރެވޭ ހާލަތު އަބަދައްޖަންވާނީ ޕީ. އެމް. އީ. ވައި (މެކްސިމަމް އިކޮނޮމިކް ޔީލްޑް) އާއި އެމް. އެސް. ވައި (މެކްސިމަމް ސަސްޓެއިނަބަލް ޔީލްޑް) އަދި އެއްވައި އަނެއް މިން ތަފާތުވެފައިވާ ދިމާވާނެއެވެ. އެމް. އެސް. ވައި މިނަކީ ބަރުދަނުން ކަނޑައަޅާއިރު، އެމް. އީ. ވައި އަސްދުރުގެ ބަރުދަނުން ތިބެ އަގުތަކީ އާއި އަހަރުދުރުނުގެ މަސްބޭނުންވަން ނުވަތަ ހިމަނަން ކުރުމަކީ މަސްވެރިކަމުގެ ހަރުދަނާކަން ނުވަތަ އެކަމުގެ ހިސާބު ގޮތުން ބަދަލުކުރިގެން، އެހެންވެސް ބިނާކުރެވޭ. އެމް. އީ. ވައި ކަނޑައެޅިގެން ބޭނުންވާ މައުލޫމާތުގެ ބިނާކޮށް ހުރިހާ އެކަމުގެ ބޭނުމުގައި ފަރުމާކުރުން އުނިވަރު ކަނޑައެޅިގެންނެވެ.

މަސްވެރިކަން ކުރެވޭނީ، އިގުތިސާދީ ގޮތުން އެންމެބޮޑު ފައިދާ ލިބޭން މިންވަރަށްވުރެ ކުޑަކޮށް ކަމުގައިވިޔަސް، މަސްވެރިކަން ދުވާ ކުރުވަންޖެހޭ އިހުތި ދުވާތް ޖެހޭގޮތުން ކުރުމުގެ ނަތީޖާއަކީ އެމް. އީ. ވައި ދާއިރާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި މަސްވެރިކަމުން ކުރާ ހަރަދު އިގުތިސާދީ ކުރުމުގެ ވަނީއެވެ. މިގޮތުން، މަސްވެރިކަން ކުރެވޭނީ އިގުތިސާދީ ގޮތުން އެންމެ ފައިދާ ލިބޭ މިންވަރަށް ވުރެ ކުޑަކޮށް ކަމުގައިވިޔަސް، މަހުގެ މުއްސަނދިކަން އޮވަރ އިގުތިސާދީ ގޮތުން އޮވަރ އެކްސްޕްލޮއިޓް ވެފައެވެ. އަދި މިފަދަ މަސްވެރިކަމެއް އޮވަރ ކެޕިޓަލައިޒްވެސް ވެފައެވެ. އެހެން ކަމުން، ހިކަނދިކަން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ބޮޑުނަމަ، މަސްވެރި ކަން ވެސްޓޭ ކުރަން ޖެހެއެވެ.

މަދުން ގިނަހެދެމުގެކަމުގައި، މަސްވެރިކަން ވެސްޓޭކުރުމުގެ މައިގަނޑު މެކޭނިޒަމަކީ އިޖުތިމާއީ ބަދަލު ގެނައުން ކުރުމެވެ. ފިޔަ ބަލާގައި

މަސްވެރިންގެ އިޖްތިމާޢީ-އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ރަނގަޅުކޮށްދިނުން، ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ގިނަކޮށްދިނުން އަދި މަސްވެރިކަމުން ލިބޭ އާމްދަނީ ގިނަބައެއްގެ ފުރުޞަތުތަކާއި ބަލައިގެން ދެކެވޭތޯ ހޯދައިދިނުން ހިމެނެއެވެ. މިފަދަ ހަރަކާތްތަކާއި، މަސްވެރިކަން ހިންގުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އަސާސީ މަޤްޞަދަކީ، މަސްވެރިކަމުން ދިރިއުޅޭ އެއް އެންމެ ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާ (ވެލިއު ސްޓްރަކްޗަރ ޕްރޮޖެކްޓް) އެއް ހަދައި ދިނުމެވެ. އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން އެންމެ ބޮޑު ފައިދާއެއް ހޯދައިދިނުން މަސްވެރިކަމުގެ އަސާސީ ވަސީލަތު ކަމުގައި ވެގެންވާ ވަރަށް އާދައިގެ އުސޫލުތަކާއި ކުރައި، މަސްވެރިކަމުގެ އާދައިގެ އާއްމު ބޭނުން ކެނޑުން ކުރާ ކަތީ މަސްވެރިކަމުގެ އިސްކަމެވެ. ދަންނަވައިދީ އެކަށޭ ސަރުކާރުގެ މުދަލުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށް އޮތް އާއި ތަރައްޤީގެ ދުރުސަމީގެ ޤައުމަށް ކޮންޓްރެކްޓް އަމިއުރުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ކަރުދާސް މަޝްރޫއު ދުވަސް ވަރަށް ގިނަ ސިޔާސަތުތަކަށް ދިމާވެގެން. އަޅުވެރި، މިގޮތަށް ހެޔޮކަމެއްކަމުގައި، ބައިވެރިކުރަނީ ނުވަތަ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި އަލުން ބޮޑުތަކެއް ދެކިފައި އިޖްތިމާޢީ ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުޞަތުތަކެއް، ދިރިއުޅުމުގެ ދިރިއުޅުމާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކެވެ.

މިގޮތަށް ބަޔާންކުރި ކުރިއެރުމާ ގޮތަށް ހުރި ސިޔާސަތުތަކުން ބޭނުންތަކެއް،

ސިޔާސަތުތައް ނުވަތަ ސިޔާސަތުތަކުން، މަސްވެރިކަން ކުރުމަށް އެކި ސިޔާސަތެއް ތަރައްޤީކުރުން ކުރި ގޮތް (ފިޝަރީސް އެގްރީމެންޓް) އެބަ ޖެހެއެވެ (ނުވަތަ ކޮންޓްރެކްޓް ކުރުމަށް) އެކި ރޮނގުތަކުން ދިރާސާކުރެވިފައެވެ. މިގޮތަށް ދިރާސާކުރެވިފައިވާ އަދި ތަފާތު އެކިއެކި ގަވާއިދުތަކެވެ. ބައެއް ޤާނޫނުތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކުގެ ދެބައިގެ ތަރުތީބު ހިނގާ ގޮތުގެ ކަންތައްތަކުގެ ތަފާސް ނުވަތަ ގަވާއިދުތަކުގެ ޖަދުވަލު ހިމެނެއެވެ.

މިގޮތުން މަސްވެރިކަން ތަރައްޤީކުރުމުގެ ހިންގާ ގަވާއިދުތަކުގެ ނުވަތަ ތަފްސީލުތަކުގެ ބައިގަނޑެއް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ.

ފުރަތަމަ ބައިގައި ހިމެނޭ ވަކިވަކި ކަންތައްތަކުގެ (ފިޝް ސްޓޮކްސް) ނުވަތަ ވަކިވަކި ފަރާތްތަކުގެ މަސްވެރިކަމުގެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ހިންގާ ގަވާއިދުތަކެވެ. މިގޮތް ދެވަނަ ހިމެނޭ ވަސް ބޭނުންކުރުމާ ނުވަތަ ހިމެނޭ ތަކެތި ކަނޑު ކަނޑު ވިޔަފާރި (ކޮލީ ކޯޓް) ކަނޑުގެ ތަރައްޤީއާއި، މަސްބޭނުންކުރާ ނުވަތަ ހިމެނޭ ބޭނުމަށް ކުރެވޭ ތަރައްޤީ އާލާކުރުމާއި، ހިނގާ ބާވަތްތަކުގެ ދަށުގައި ކަންތައްތަކާއި ފަރުމާކުރުން (ފިޝަރީސް ޕޯޓް ޑިސްޓްރިބިއުޝަންސް) ކަނޑުގެ އާލާވުމާއި، މަސްބޭނުން ނުވަތަ ހިމެނޭ މަސް މުދާ ނުވަތަ މަސްވެރިކަމުގެ (ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖް) ކަނޑުގެ އާލާވުމާއި، މަސް ބޭނުން ނުވަތަ ހިމެނޭ މަސް ސަރަހައްދު (ކޯލްޑް އެރިއާ) ކަނޑުގެ ފަދަ ކަންކަމެވެ. މިގޮތަށް ގަވާއިދުތަކުން މަސްވެރިކަމުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުން ސިޔާސަތު ރޮނގުގައި ހިންގައެވެ. މިގޮތަށް ގަވާއިދުތަކުގެ އަސާސީ ބޭނުންތައް މަސް

ސްޓޮކްތައް ހިމާޔަތްކުރުމެވެ. މިފަދަ ގަވާއިދުތަކުން [illegible] މަސްވެރިކަމަށް ދިމާވާ އޯވަރ އެކްސްޕްލޮއިޓޭޝަން މައްސަލައިން ހައްލެއް ނުލިބޭނެއެވެ. އަދި މަސްވެރިކަމުގެ އިގްތިސާދުވެސް ތަރައްގީއެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

މަސްވެރިކަން [illegible] ހިނގާ އުސޫލުތަކުގެ [illegible] ބާވަތަކީ މަސްވެރިންނަށް ދިނުން ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންޓްރޯލްކުރުމާ ހިނގާ ގަވާއިދުތަކެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ މަސްވެރިކަން ކުރުމަށް ލައިސަންސް ދިނުމާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] މަސްވެރިކަން [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] މަސްވެރިކަމުގެ [illegible] (ފިޝަރީޒް [illegible]) [illegible] [illegible] (މިސާލަކަށް [illegible] އަދަދު، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މަސްވެރިކަމުގެ [illegible] (ފިޝަރީޒް [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ފިޝަރީޒް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފިޝަރީޒް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސްވެރިން [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މަސްވެރިކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސްވެރިކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފިޝަރީޒް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

ލައިސަންސްދޭ ފަރާތުންނެވެ. އަނެއްބައި ހާލަތްތަކުގައި، ފީތަކަށް އުސްކުރުން އެންމެބޮޑު ގަވާއިދެއް ނުވާ ގޮތަށް ލައިސަންސް ވިއްކާލައިފައިވިޔަސް އެބަހުއްޓެވެ. ނަމަވެސް، މިގޮތުން ނިކަން ހިއުމުން ބޫރަން ފަހިކުރާ ލައިސަންސް ދޫކުރާ ފަރާތްތަކުގައެވެ. މަސްވެރިންނަކުން ބޭނުންވާ މަސްވެރިކަން ކުރުމަށް ވަކިގޮތެއް ނުވެއެވެ. ލައިސަންސްދޫކުރުން ބޭނުން ކުރެވިއެވެ. ލައިސަންސްގެ ޝަރުތުތަކުން މަސްވެރިކަން ހަރަކާތް ކުރެވޭ ސަރަހައްދުތައް ކަނޑައަޅައިފައި ވީހިނދު 1960 އާއި 1970 ގެ އަހަރު ތަކުގައި ބަދަލުވެއެވެ.

ނަމަވެސް، އެއީ މުޅިން ރަނގަޅު ނުހަނު ގިނަ ފަހަރު މަދު ކަމަކަށް ކުރެވުނު ކަމެކެވެ. ބައެއް ފަހަރު، ލައިސަންސް އެކަކު އަނެއްކަކަށް ބަދަލުވެ ނުކުރެވެއެވެ. މިގޮތުން ސަބަބުން ލައިސަންސް ދިނުމަށް މަސްވެރިން ފަދައިން ކުޑަ ނުވާތީ މަޖުބޫރު ބަހައްޓާ ކަނޑު ރާއްޖޭގެ ކުރިއަށް ނުކުމެވެ. ހިނގާ ފަސޭހައިން ލައިސަންސް ގިނަވެފައި ނޫނެވެ.

މަސްވެރިންގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ސަރުކާރު ގޮތުގައި ކޯލްޑްސްޓޯރޭޖް ކުރުމަށް ހިންގާ ގަވާއިދުތަކުގެ ޔުނިޓްތައް ހިމެނެއެވެ. ހަމައެކަނި އެހެން ތައް ބެލުމަށް ކުރުމުގެ ކަނޑައަޅައިފައި ފަރާތް ކުރިން ތަކުގެ ތަކުރާރު ކުރުމަށް ނަގާފައި ކުރިން ތިން ބާވަތެއްގެ ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖް އިންޑިޔާ ކުންފުނިތަކެއް ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖް (އައި. ޓީ. ސީ) އާއި ސީ. އެމް. ޕީ. އާއި ޖަޕާނުގެ ނުވަތަ ހިތާ މިން ކަމަކަށް ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖް ހިންގުނު ހިސާބުތައް ކުރެވެނީ ކޮންމެހެން ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ބަދަލުވާ ގޮތެއް ހަމަ އެކަނި ހުރެއެވެ. މަސްބޮޑު ނުވަތަ ހިތްވުމަކީ ހަމައެކަނި ނުނެވެ. އެހެނީ މަސްވެރިން ތިބި ކަރަށް މަހެއް ދެން ހިއްކާފައި ހަރަދުކުރަން ހުރިކަމަށް ބޭނުމެއްވެސް ނުވަތަ ހިތުގެ ހަރަކާތްތަކުން ބެލުމަށް ފަސޭހަކުރެވެނީއެވެ. މަތިން ކޯލްޑް ބޭނުން ކުރެވިގެން މަސްވެރިކަމުގެ ހަރަކާތްތައް ބަޔަކު ކުރި އެކަނި ވަރަށް ފަރާތްތަކުން ބެލުމަށް ގޮތެއް ނުވެއެވެ. އަދި މިކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖުން ދިޔަ މަސްވެރިކަމުގެ ހަރަކާތް މުދަލުގެ ގޮތުގައި އެކަނި ބޭނުންކުރި އަދިވެސް އިންޑިޔާ ކުންފުނި ގޮތުގައި ހިންގާ މަސް ބޭނުންކުރާ ޖަޕާނުގެ ކުންފުނިތަކާއި ބޭނުން ގަތުމަށް ޓްރޯލަރު ބޭނުން ކުރާ ސަރަހައްދު ގޮތުގައި ހޯދިއެވެ. ވިޔަފާރި ބާވަތް ކަނޑުއަށް ފަސޭހައިން މަސްބޭނުން ނުވަތަ ހިފުމުން ހަމައެކަނި ފަދަ (ޖަޕާން އެމްބަސީ ޔާކޯ) ނުވަތަ ކަނޑުއަށް ވެސް ބޭރުގެ ކުންފުނިތައް މަސް، ކަޑައަށް ވެސް ގަވާއިދުތަކެއް ހަމަހަމަވާގޮތަށް ބަހައްޓަނީއެވެ.

އިސްތިސްނާ ގޮތުން ބަލާއިރު އައި.ޓީ.ސީ އަށް ، ބާކީ ނުވަތަ ހިމާ
މަހުން ނުގެ ޖަޕާނު ގަނޑު ގުދުރަތީ އެއްވެލާވެ. ނަމަވެސް އެ "ޖަޕާން" ނަގައިގެން ފަރާތް ތިއްބާ މަސްނަގަނީ ހަމައެކަނި ދަރުމަވަންތަ ގިނަބައެއްގެ ކުރިއަށް ނުކުމެވެ. އައި.ޓީ.ސީ ގެ ހަރަކާތް ވިޔަފާރިގެން މަސްވެރިކަމުގެ ބާރު ފައިދާ ނުލިބުނެވެ. މިސާލަކަށް، މަސްވެރިކަމުގައި ބައިވެރިވާ ގުޅުމުގެ ގަވާއިދު އުނގަނޑު ގަތުމަށް ބައެއް އުޅެނީ

ފަހަރަކީ މަސްވެރިކަން ކުރުމުގެ ގާބިލްކަމުގެ ތަރަ، ޖިނަރައިން މަސް ނުބޭބޭން ނުވަތަ ނުރިޔާ އުޅަނދުނަމަ އުފުރުނުގަނޑުވާ ކޯޑޭ، ޖިނަރައިން މަސްބޭބޭން ނުވަތަ ހިލާ އުޅަނދު ފަހަރަށް ބޮޑު އަގުގައި ވިއްކާލެވިދާނެއެވެ. ގާބިލްކަމުގެ ދަރަން އުޅަނދު ފަހަރަށް މަސްބޭނިރި ނުވަތަ ހިރީ ނިސްބަތުން ބޮޑު ޚަރަދު ކޮށްގެން ކަމުގައިވާނަމަ އެފަދަ އުޅަނދުފަހަރަކުން ފައިދާކުރާ މިންވަރުވެސް ނިސްބަތުން ކުޑަވާނެއެވެ. އަދި މަސްބޭނުމުގެ ގާބިލްކަމުގެ ބޮޑު އުޅަނދުފަހަރަކުން އިތުރަށް ބޭނިރި ނުވަތަ ހިރިޔި އިތުރު ކޯނ ހުރިއިރުން ކަމުނުވުވާއިއަކު، ގާބިލްކަމުގެ ދަރަން އުޅަނދުފަހަރުގެ ކޯޑޭ ގާބިލްކަމުގެ ބޮޑު އުޅަނދު ފަހަރަށް ވިއްކުމަކީ މިދަގާރު އެސްކުމުން މަސް އަކަނޑަ ކަމެކެވެ. މަސްވެރިކަން މޮޑަރްނުކުރުމުން އައި.ޖީ.ޕީއޫ ނުވަތަ އަދިމިހަގެ އެކަނޑު ނިޒާމުގެއް މަރަން ޖިނަރައިން ބޭނުން ކުރުމަށްވާ. އަދި، އެފަދަ ނިޒާމުގަކާ ދަރުނުން މަސްވެރިންނަށް ކަނޑުއަޑާ ފަހަރަގެ ކުރުވާ މަލި ހަމަޖެހޭކަށް ދޭބޭއިރި، އެފަރ އެކަސްބަތު ޖިޖިއްސާ ސަމަނގެ މަދަސްވާ ހަމަކުރުކުރުމުން އެފަދަ ނިޒާމުގެކަން އެއްޖެހޭކަން ދިޔަބޭއިއެވެ.

އައި.ޖީ.ޕީއޫ ނިޒާމުގެ އެނޑު ބޮޑު އެއްމަސްސަފައިއަކީ، މިނިޒާމުގެ ދަނޑުން ހަމަ ދިޔަބޭނި ފަރި ފައްމެކުރެއް ފަސް ފަމި މިނުވަކަރަކަން ބޭނުމަން ނުވަތަ ހިފުމަން ކަމުން، މަސްވެރިން ބޭނީ ނުވަތަ ހިރާ މަސް "ހަރި. ޑޮކްޓް" ކުރަނީއެވެ. ހަރިޑޮކްޓް ކުރުވާ ބޭނުމުނި، މިސަބަބުން، މަސްވެރިކަމުގެ ދަގުރު އެކަނީ އަނގާ ފޮރުގަމަ ބޭނުނި މަރަން ކާދު (އަގުދަރަން) މަސްކަމަން ވާނަމަ، ފަހަރުން ބޮޑުގޮ (ބޮޑު އަދި ދިބޭން) މަސް ބޭނުމުން ކަރުން ބޭނި ކުދިމަސްގެއް އެކާގީއެވެ. ނުވަތަ އެހެން ކަންމުމަސް ކާބޯ ހަދަނުނެކް ފަހަރުގެ ގޮތުގައި ރަހުމާ ކުރުމީއެވެ. ޗެގެ ސަބަބުން މަސްވެރިކަމުގެ ހިސާބުގައި އަތް، ނުހަރުގެ ގޮތުގައި ބޭނިފަސް މިއްކުމަން "ކަވަބޭޖަހު" އެކުރުގޮތް ވެއްޖެ.

މަސްވެރިކަން މެކެނައިޒްކުރުމުން ބޭނުން ކުރުވާދާން ޖިންސުވަސް ގޮތަށް، މަސްވެރިކަމުގެ އިތުރު ސަރަހައްދު މެކަނައިޒްކުރުމުން ގަވާއިދުގައި ހިނގުމެވެ. ޗީގެ ޖީކުރުގައި ވިދުވެރިއަކާނިޕީ، ބޭނާ މަދުން ސިފާ ޑޮކްޓް ނުގުވާއި މަސް ގަނޑަ ތަކާމަގައި ވިދުވެރިކޮންގެން ބޭނާ މަދުން ނުވަތަ އެކްސްޕްޑް ކުރާމަހުން ޖިއްޕީ/ކޯކަތޮޕީ/ރިސަސް ކުރަންޑް ނުގުން ހިފުނެއެވެ.

ޖިޕީއެސް ގޮމަން ބަޓާއިރު ޑިކްސް ނުގުވާގެ ޖެރީއާއިން ހިފާވާތާމިފައިވާ މަސްވެރިކަމުން ދިމާވާ މައްސަލަތަކެއް ހައްލު ކުރުމިދާނެއެވެ. އަދި ޖިޕީއެސްގައިވާ ގޮތުން، މިޑިކްސް، ބޭނާ މަދުން ނުވަތަ މަސްބޭނުމަށް ކުރާ ހުރަ (ފިޝިންގ އެގްރިމަޑް) އިން ނުގުވާގެ ގޮތުގައި ނުގެވެ. ނަމަވެސް، އަދިވެ ގޮތަން ބަތާއިރު ބޭނާ މަދުން ޑިކްސް

ނުގެން ދިވެހިންގެ އުވަރުދް އިން ޢިލްމު ނުގެވަސްވުރު ވާވަސްއަރަވާނެއެވެ. ދިއަރިގެ ގަރުން ޢިލްމު ނުގެވަލި ރުވާވުވިގެނާ ވަސްވުރިކަވަން ދިވާވާ އާވަރު އިލްމުވެރިއިޢުޝަން ވަސްއަސަވަ ރައްވު ކުރުވަން އަކަރުނަ ކަވަކަން ޕިނަވަވަސް، ޢިލްމު ނުގެވަލި ވަސްވުރިން ގަޢުވުކަރާ ވަގަ ކަވަކަން ވުން ވަރަން ދުރުވެ. އަދި ސިފަސް ގަރުން ޢަވާއިރުވަސް ރަށްދިގުން އަރުން ޢިލްމު ނުގެވަލި ވަގަޢުވު ކަވަކަން ނުވާދުނާއެވެ. ދިވާވުނުގެ ކަނަޖެގަކުގައި ވަސްވުރިކަން ކުރާ ޢާރުގެ އުވަނަދުގެކުން ޢިލްމު ނުގެއަކަސް، ގައުމުގެ ޕިރުނުގެ އަރުން ސިފާ ގަރުއަގައި ޢިލްމު ނަގަން ވުނުވަލި ވަރަން އުނަދުގެ ކަވަކަން ވާނެއެވެ.

ގައުވަން ޢާނާ ނުވަތަ ހިލާ ވަސް ގަނޑަނަދި ދިރާސާޢަރުން ވަދު ވަރާގެގަކުން ކަވުގައިވާނަވަ ވަސްވުރިކަން ވުރާޖް ކުރުވަން އުވަދު ވަރާގެގަޢު ޢާނުރުން ކުރުވިދުނާއެވެ. ދިވަދު ވަރާގެގަޢު ވުދުވުރިކުނުގެން ވަސްވުރިން އަރުން ނުވަތަ ޢާނާ ވަރުން ރިސާސް ރުރުޖް ނުގިދުނާއެވެ. ދިގަރުން، ވަސްގެނުނަ ވަރާގެކުން ވަސްވުރިނުނަން ދާ އަގެ ކަނަޖެއަވާއިރު، ދިސާވަކަން، ރިވާއަކުން ރިސާސް ރުރުޖް ގަރުގެއި ނަގާވަރު ކަނަޖާވައިވަސް އަގެ ދުވިދުނާއެވެ. ނުވަތަ ވަސް ގަނުނަޕި ވަރާގެގަކުން، އިދިރުނުގެނުނަ ވަސް ނުވަތަ އާއިން އުވަރުދާ އުވުއުދުނުގެއު ޢާރުކުރާއިރު (އިލްމުވެރިޖް ކުރާއިރު) ނަގާ ޖިއުޖެއިއުގެ ގަރުއަގައިވަސް ރިސާސް ރުރުޖް ނުގިދުނާއެވެ.

ރިސާސް ރުރުޖް ކުޖަކުން ނުވަތަ ޢަޖުކުނުގެން ވަސްވުރިކަވަން ކުރާ ދާދަ (ދިވެހިންގެ އުވަރުދް) އަން ޢަދަރު ގަނުވާނާއެވެ. ވަސްވުރިކަވުގައި ޢާނުރުން ވަރަން ވުރު އުވަނަދު ދިނަ ނަވަ ރިސާސް ރުރުޖް ޢަޖުކުރިދުނާއެވެ. ނަޕިޗާއަކަން ވާޕި ވަސްވުރިކަވުގެ ރަރުދުގައު ޢަޖުވުވުގެ ސަޢަޢުން ޢައާއު އުވަނަދުވަރަރު ވަރަން ދިއުން ރުއުޖާރުވުވެ. ދިގަރުން، ވަރަނުދިއުން ރުއުޖާރުޕި ދިޢު އާވުދަޕިގެ ރިސާސްޢަރުން ރަރުދުގައު އަނުވު ޢަޖު، އަނުވު ކުޖަކުން ވަދިދުވާ (ނުވަތަ އަނުވުޢަޖަން ގައުރުނުވާ) އުވަނަދުވަރަރުވެ.

ވަސްގަކަން ވަރުން ގަކަދި އުވަރުދާ (ވަސް ބުރުސަސް ކުރާ) ވަރާގެގަޢު ވުދުވުރިކުން ވަސްވުރިކަވުން ކުޖި (ރިސާސް ރުރުޖް) ނަގަން ޢާނުރުން ނަވަ، އަނުވު ރަނަގެވު ގަރުއަގި ވަސްވުރިކަވުގެ ވަސްގަކަން ބުރުސަސް ކުރާ ސަކުޢަރަ ކުނުޖުރުވު ކުރުވުވެ. ދިގަރުން، އަސްކުޖަރަގައި ޢައިވުރިވުވުގެ ވުރުސަވު ވަދި ދިނުވަރަކުނުވުރު އިގަރުނުކުރުވަން ކަނަޖެއަވާ، ދިސާވަކަން، ޢާނުރުނާ ދިރަކަން ރަވަސްގަކަން ބުރުސަސް ކުން އިލްމުވެރިޖް ނުކުރުވަން ގަގޮ ރަވަޖެއިސަން ވުއިއުވުވާނާއެވެ. އަރަނި، ވަސްޢާނާ ނުވަތަ ރިވާ ސަކުޢަރަ ގައި އަގައު ޢައިވުރިވުވުން ޢަރަކު ޢައިވުރިވުވުން އަދިރުނުގެ ރަރުކާގެގައު

ކޮންޓްރޯލް ކޮށް މެނޭޖުކުރަން ދަތިވާ ފަދައިން، ޕްރޮސެސިންގ ސެކްޓަރ ގައި ވެސް ނިސްބަތުން ގިނަ ބައިވެރިން ހިމެނޭނަމަ ޕްރޮސެސިންގ ސެކްޓަރ މެނޭޖުކުރަންވެސް ދަތިވާނެއެވެ. އަދި މާގިނަ ބައިވެރިން ހިމެނުމަކީ، ޕްރޮސެސިންގ ސެކްޓަރގެ ކޮންމެ ބައިވެރިއަކަށް ލިބޭ ފައިދާވެސް ކުޑަވާނެ ކަމެކެވެ. އެހެނީ ގިނަ ބައިވެރިން ހިމެނޭނަމަ އެސެކްޓަރުން ލިބޭ ޖުމްލަ ފައިދާ އެތައް ބައަކަށް ބެހިގެން ދާނެއެވެ.

މަސްވެރިކަން މެނޭޖުކުރުމުގައި، މަސް ބާނާ ނުވަތަ ހިފާ ސެކްޓަރ ގައި މީހުން ބައިވެރިވުން ކޮންޓްރޯލް ކުރުމަށް ހިންގާ ގަވާއިދުތަކާއި [illegible] ގޮތުން [illegible] ކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މަސްގެން ޕްރޮސެސް ކޮށް އެކްސްޕޯޓް ކުރާ ސެކްޓަރގައި ބައިވެރިވުން ކޮންޓްރޯލް ކޮށްގެން، މަސްބާނާ ނުވަތަ ހިފާ ސެކްޓަރ [illegible] ގޮތުގައި، މެނޭޖުކުރުމަކީ ވާ [illegible] ބޮޑު ގޮތަށް ކަމުގައި ބައެއް [illegible] [illegible] [illegible]. މަސްބާނާ ނުވަތަ ހިފާ ސެކްޓަރގައި ބައިވެރިވުން ކޮންޓްރޯލް ކުރުމުން [illegible] އުސޫލުގައި ހިންގުން [illegible]، [illegible] އުސޫލުގައި [illegible] ގޮތުން ހިންގުމުގައި ދިމާވާ މައްސަލަތަކާއި، [illegible] މަސްވެރިންނަށް (ތަރުތީބުވެރިކަމާއެކު [illegible] [illegible] [illegible]) ކަމަށް ވާތީއެވެ. އެހެންކަމުން، މަސްބާނާ ނުވަތަ ހިފާ ސެކްޓަރ ކޮންޓްރޯލް ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، މަސްގެން ޕްރޮސެސް ކޮށް އެކްސްޕޯޓް ކުރާ ސެކްޓަރ މެނޭޖުކޮށްގެން، މަސްވެރިކަމުން ރިސޯސް ރެންޓް ޑިސިޕޭޝަން [illegible] ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް، މިކަން މިގޮތަށް ކުރުމީ މަސް ގަން، ޕްރޮސެސްކޮށް އެކްސްޕޯޓްކުރާ ސެކްޓަރ [illegible] [illegible] މެނޭޖުކޮށް ބެލެހެއްޓެނީއެވެ.

މަސްގަން ޕްރޮސެސްކޮށް އެކްސްޕޯޓް ކުރާ ސެކްޓަރ [illegible] މަސްވެރިކަމުން ރިސޯސް ރެންޓް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސެސިންގ ސެކްޓަރގެ މަސައްކަތް [illegible] [illegible] ހިމެނެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސްވެރިކަން

ރިޕޯޓް ރެންޖު ހަދަމުން ހިނގައެވެ. މޮޅިވެރިޔާގެ ނިޒާމް ކާމިޔާބު ކުރެވުނު ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، މަސްވެރިކަން ރަނގަޅަށް މެނޭޖުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ދޭ އަހަމިއްޔަތާއި، މަސް ބާނަގީރުން މަސްވިއްކަމުން ގެންނަ ބަނދަރު ނުވަތަ މާކެޓު ނިސްބަތުން މަދުކަމާއި، މަރުގުމުއްސަނދިރިކަން ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ އައްސޭރިފަރާތުގެ ސަރަހައްދުގައި ބޭނުން ކުރާ އެހެން ސައްކަރު މައް ނިސްބަތުން މަދުކަމުން ގާތަގެ ކޮށްދެވެއެވެ.

މަސްވެރި. ދިނަހަގައުމުގަކަރީ، އެގައުމުގެ ބޭނުންތަކާއި، މާއްދީ އަދި ސަގާފީ ސިފަތަކުގެ ގޮތުން އަދި ދިރިބަދައިވާ މަސްދޯނިތަކުގެ ގޮތުން އެހެން ގައުމުތަކާއި ވާހަކަކުރުމު މިންވަރަކަށް ތަފާތު ގައުމުތަކަކަށް ފުވާއަކު، އެހެން ކޮންމެ ގައުމެއްގައިވެސް މަސްވެރިކަން މެނޭޖުކުރުމަށް ބޭނުން ކުރަން ޖެހޭ އުސޫލުތައް ތަފާތު ވުމައި އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. ދިނަހަމަރު މަސްވެރިކަން މެނޭޖުކުރުމަށް ގެންގުޅުމު ވަކިގައި ދެންނެވުން މެނޭޖުމަންޓު އުސޫލުތަކުގެ މަޝްރޫޢުކެވެ. މިފަދަ މަޝްރޫޢެއް ވުޖޫދުގައި ވިސްނަންނުވީ އެންމެ މުހިއްމު ކަމަކީ، ތަންފީޒުކުރުން މާބޮޑު އުދަނގޫތަކާނުލާ އެމަޝްރޫޢު ކޮށްނުދީގޮތުން އެއްގެ ހަރަދައް ބަހައްޖަމާނައި، އަދި ކާމިޔާބުން ފައިދާ ހުރި މަޝްރޫޢުކަން ދެކެމުންނެވެ.